

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р **Даниела Севдалинова Дончева** – доцент в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Наказателно право“

Автор: Даниела Минкова Стоянова

Тема: „Престъпления против данъчната система“

Научен ръководител: проф. д.ю.н Йонко Кунчев – ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо описание на представените материали.

Със Заповед № Р33-5781/03.12.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: **„Престъпления против данъчната система“** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3.6 Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Наказателно право“. Автор на дисертационния труд е **Даниела Минкова Стоянова** – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Наказателноправни науки“ с научен ръководител проф. д.ю.н. Йонко Кунчев от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от докторанта Даниела Стоянова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

-молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;

-автобиография в европейски формат;

-протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;

-дисертационен труд;

-автореферат;

-списък на научните публикации по темата на дисертацията;

-копия на научните публикации;

-декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантът е приложил три броя статии, публикувани в „Студия юрис“, е-издание на ЮФ при ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представените документи са коректно изготвени и представени в срок.

Кратки биографични данни за докторанта

Докторантът Даниела Минкова Стоянова е завършила средното си образование през 1992 г. в Музикалното училище „Пловдив“. Висше образование със степен „магистър по право“ и квалификация „юрист“ е придобила в периода 1994 до 1999 г. в ЮФ на ПУ.

Работила е последователно като: съдебен кандидат към ОС - Пловдив; старши юрисконсулт в ТДД - Пловдив; старши и главен юрисконсулт в Дирекция „ОУИ“

Пловдив при ЦУ на НАП, а от 2012 г. до сега е прокурор в ОП Пловдив. От 2018 г. е с ранг прокурор в АП.

Владее английски език на добро равнище и има необходимите компютърни умения.

Със Заповед на Ректора № Р33-2317/14.05.2019 г. е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Наказателноправни науки“ в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, а със Заповед на Ректора № Р33-1167/05.03.2020 г. предсрочно е отчислена с право на защита.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Дисертационният труд на докторанта Даниела Стоянова е с актуална тематика. Престъпленията против данъчната система вече не се възприемат като нови за нашето наказателно право, защото съществуват почти двадесет и пет години, като през този период бяха приети някои съществени промени. Но не са много изследванията, които се занимават с тази материя. Даниела Стоянова много добросъвестно се е запознала със значителен брой материали, които изследват материята на данъците на само в наказателноправен аспект, но и в областта на финансовото и административно право и процес. Използван е комплексен подход при разглеждане и анализиране на тези престъпления.

Предметът на изследването включва съставите на престъпленията против данъчната система, както първоначално са приети, а също и актуалните редакции на същите във връзка с извършените законодателни промени с цел усъвършенстване на превенцията на тези престъпления. В дисертацията е направен коментар относно това дали и доколко с измененията на законодателната уредба законодателят се е съобразил с отправените в правната теория критики и как това се е отразило на тяхното прилагане.

Целта на автора е да направи обстоен анализ на разглежданата материя, в т.ч. изследване същността на престъпленията против данъчната система и анализ на отделните видове престъпни състави, да очертае проблемите в практиката и констатиране на тези законодателни разрешения, които, поради динамиката на обсъжданите престъпления, се нуждаят от промени.

3. В изпълнение на целта са изпълнени следните задачи:

- Изследвана е същността на всеки от престъпните състави против данъчната система;
- Извършен е анализ на съдебната практика по наказателни дела с предмет първоинстанционните и въззивни съдилища, решения на Върховен касационен съд;
- Констатирани са известни несъвършенства в законодателството, като са предложени съответни законодателни промени.

4. Познаване на проблема.

Докторантът е работил по темата задълбочено и добросъвестно. Анализира е правната уредба на престъпленията против данъчната система в Наказателния кодекс. Поради бланкетния характер на нормите, са изследвани и всички нормативни актове, които са от значение за анализа. Авторът показва познание на публикациите по темата не само в наказателноправния ѝ аспект, но и с голям обем публикации, свързани с данъците. Анализирана е темата относно хармонизирането на законодателството на

Република България с това на Европейския съюз, като е акцентирано на задълженията за приемане на законодателство в областта на косвените данъци.

5. Методика на изследването.

Трудът се отличава с модерен подход при анализа на проблемите, използват се различни методи на изследване. Авторът е използвал диалектическия метод. Използвани са сравнително-правен и исторически метод, както и всички способности на тълкуване на правната норма.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд.

Дисертационният труд включва 321 страници, от които основното съдържание обхваща 314 страници, а 6 страници са отредени за списък на използваните източници – литература и нормативни актове /от Правото на ЕС/. Използваната литература обхваща 87 източници, от които 71 на български автори, 14 на чужди автори и 2 уебсайта. Ползвани са 7 нормативни акта от Правото на ЕС и са направени 322 бележки под линия.

В структурно отношение изследването е представено посредством увод, четири глави и заключение.

В увода накратко са посочени причините, които обуславят актуалността на темата. Изяснен е предметният обхват на изследването, както и поставените пред него цели и задачи. Посочени са основните използвани в него методи на изследване и научно-приложните приноси на дисертационния труд.

Първа глава е разработена в обем от 66 страници и е структурирана в 3 параграфа, в рамките на които е изследвана проблематиката относно първоначалната регламентация на наказателноправната защита на данъчната система. Направен е паралел между действащите понастоящем и отменени редакции на наказателноправните норми и са изследвани факторите, наложили промени в тези сравнително нови наказателноправни състави. Анализирани са причините, обусловили хармонизирането на вътрешното законодателство с правото на Европейския съюз, както и областите на синхронизация, имащи пряко или косвено отражение върху защитата на данъчната система от престъпни посегателства.

Втора глава е разработена в обем от 57 страници и е структурирана в 3 параграфа, в рамките на които е изследвана проблематиката относно наказателноправната характеристика на престъпленията против данъчната система. Изследвани са обектът и обективната страна, както и особеностите на субекта на тези престъпления. Направено е разграничение между престъпленията и административните нарушения против данъчната система.

Трета глава е с обем от 153 страници и е структурирана в 7 параграфа. Посветена е на видовете престъпления против данъчната система, като в детайли са анализирани основните, квалифицираните и привилегированите състави. Цитирани са случаи от съдебната практика. Разгледан е и особено актуалният въпрос относно давността за наказателно преследване при тези престъпления с оглед сложността и спецификата на разследването им. Констатирани са и несъвършенства в законовата уредба на отделните престъпни състави.

Четвърта глава е от 26 страници и е структурирана в 3 параграфа. В нея е направен сравнителен анализ на престъпленията против данъчната система и други престъпления от общ характер, между които се установяват редица сходства. Същевременно са очертани и различията между тях с оглед преценка дали дадено неправомерно поведение следва да се подведе като престъпление против данъчната система или се явява посегателство против друг вид защитени от Наказателния кодекс

обществени отношения. Познаването на приликите и разликите е необходимо с оглед правилното подвеждане на противоправното поведение под съответния престъпен състав.

Заклучението обобщава авторовите виждания и съдържа предложения за бъдещо усъвършенстване на законодателството в някои от изследваните в дисертацията състави на престъпления. Изведени са основните изводи и заключения, направени в хода на изложението. Направени и предложения de lege ferenda.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката.

Изследването може да бъде положително оценено, тъй като изследва в пълнота проблематиката, като се посочват теоретичните и практически проблеми и се посочват възможности за решаването и преодоляването им.

Авторът прави исторически преглед на престъпленията против данъчната система, анализира съставите и съдебната практика по тях, като посочва проблемите. Интересен е подходът на действащия юрист – прокурор при изследването на теоретичните проблеми и отнасянето им към практиката. Приносните моменти са следните:

- Обхватност на анализа на престъпленията против данъчната система в исторически план, сравнителноправен аспект и на конкретните състави и съдебна практика;
- Очертана е проблематиката и се сочи как да бъдат преодолявани несъвършенствата в съществуващата уредба;
- Направени са предложения де леге ференда, които според автора ще доведат до усъвършенстване на правната уредба.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд.

Авторът има три публикации, а именно следните статии: „Ревизионният акт като източник на информация за престъпленията по чл. 255, чл. 255А и чл. 256 от НК“, „Сходство и различие между престъпленията против данъчната система и други престъпни състави“ и „Съотношение между наказателна и административнонаказателна отговорност за деяния против данъчната система“. Публикувани са в през 2019 и 2020 г. в списание „Студия юрис“, е-издание на ЮФ при ПУ „Паисий Хилендарски“

9. Лично участие на докторанта.

От представения дисертационен труд личи задълбочеността и добросъвестността на докторанта, с която е подходил в работата си по проучване на съществуващата по темата литература, систематизирането и анализирането ѝ, отделяне на проблемите, изследването им в теоретичен и практически аспект и предлагането на решения за преодоляването им.

10. Автореферат.

Авторефератът отговаря на изискванията и отразява коректно съдържанието на дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки.

Критичните ми бележки към представения от дисертанта труд са в няколко посоки: В структурно отношение считам, че големият дисбаланс в обема на отделните глави създава впечатление за непрецизна подборка на съдържанието. Последната глава е много кратка като съдържание и може да намери място в глава Трета от дисертацията. Необходимо е да обърна внимание и на непрецизния терминологичен език, който на моменти създава впечатление за непознаване на основни институти или понятия в наказателното право /отъждествяват се продължавано и продължено престъпление, смесват се престъпление и престъпност/. Не съм съгласна с някои от предложенията на автора, като например за завишаване на размера на наказанието „лишаване от свобода“ за някои от престъпленията, тъй като считам, че и в този им вид санкциите са достатъчно строги и допълнителното им утежняване не би спомогнало нито за превенцията, нито за възстановяване вредите от тях. На моменти ми липсва ясна позицията на автора по разглежданите въпроси, като например за давностните срокове за разглежданите видове престъпления. Създава се впечатление, че смята давностните срокове за погасяване на наказателното преследване за разглежданите видове престъпления за кратки, но не поставя ясно становището си и не го аргументира.

12. Лични впечатления.

Впечатленията ми за Даниела Минкова Стоянова са отлични, считам, че тя е много добър, задълбочен юрист, много добросъвестно и отговорно работи по дисертационния си труд, положи изключително старание и показва висока мотивираност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Юридическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът Даниела Минкова Стоянова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за рецензирания дисертационен труд, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Даниела Минкова Стоянова област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Наказателно право“.

25.01.2021 г.

Рецензент:

/доц. д-р Даниела Дончева/